

به نام خدا

دانشکده بهداشت

طرح درس

	عنوان: ارتباطات در آموزش بهداشت و ارتقای سلامت
تعداد و نوع واحد: 2 واحد 1/5 نظری و نیم عملی	زمان: شنبه ها ، نیمسال دوم 1404/1405
پیش نیاز : ندارد	ساعت کلاس: 10-12
مخاطبان: دانشجویان کارشناسی ارشد آموزش بهداشت و ارتقای سلامت	
استاد: دکتر ثریا سیابانی	

معرف اجمالی دوره:

درس روش ارتباطات در آموزش بهداشت و ارتقای سلامت در دوره کارشناسی ارشد آموزش بهداشت بعنوان یکی از دروس اجباری محسوب می گردد. در این درس دانشجویان با مدلها و روش های ارتباطی فردی و گروهی آشنا می شوند. این درس در تلاش است تا در جهت برقرار شدن ارتباطات و تقویت شناسایی بهتر جوامع مختلف و برقراری ارتباط موثر در برنامه های آموزش سلامت به دانشجویان در آینده کمک می کند.

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با مفاهیم و اصول ارتباطات و روشهای برقراری ارتباط در جوامع است.

اهداف کلی و ویژه به تفکیک هر جلسه

جلسه اول

عنوان درس: تعریف و اهمیت ارتباط و کلیاتی از مفهوم ارتباط و ارتباط شناسی

هدف کلی آموزشی: دانشجو با مفهوم و تعریف ارتباط و اهمیت آن در این جلسه آشنا شود.
دانشجو در پایان این جلسات قادر باشد:

- ارتباط را از دیدگاههای مختلف تعریف کند.
- عناصر ارتباط را شرح دهد.
- انتقال معنی در ارتباط را بیان کند.
- تعریف ارتباط بهداشتی را شرح دهد.
- ویژگیهای کلیدی یک ارتباط بهداشتی را توضیح دهد.
- عوامل شکل گیری ارتباط بهداشتی را شرح دهد.
- نقش ارتباط بهداشتی در بهداشت عمومی را بیان کند.

جلسه دوم:

عنوان درس: انواع ارتباط و عناصر آن

هدف کلی آموزشی: دانشجو با توجه به مطالب ارائه شده با انواع ارتباط و عناصر آن آشنا شود.
دانشجو باید در پایان این جلسه قادر باشد:

- ارتباط بر اساس معیار های مختلف را تقسیم بندی کند.
- انواع ارتباط درون فردی، بین فردی، گروهی و جمعی را توضیح دهد.
- ارتباط کلامی و غیر کلامی را شرح دهد.
- عناصر پیامهای کلامی را شرح دهد.
- نشانه های طبیعی، تصویری و قراردادی را توضیح دهد.
- نحوه ارایه پیام را توضیح دهد.
- ترکیب کد- محتوا و نحوه ارائه را توصیف کند.
- قصد، آگاهی و معنی در ارتباطات غیرکلامی را شرح دهد.
- فرستادن و بررسی پیامهای غیرکلامی را توضیح دهد
- رمز و نشانه در پیام غیرکلامی را شرح دهد.

جلسه سوم:

عنوان درس: عوامل موثر در یک ارتباط بهداشتی

هدف کلی آموزشی: دانشجو با مهارتهای برقراری یک ارتباط موفق آشنا شود.
دانشجو باید در پایان این جلسه قادر باشد:

- اصول اصلی یک ارتباط موفق را بدانند.
- فرایند ارتباط بهداشتی را شرح دهد.
- مهارتهای گوش دادن در برقراری یک ارتباط موثر را در یک موقعیت مناسب بکارگیرد.
- نقش حواس در برقراری یک ارتباط موفق را بیان کند.
- نقش زبان بدن در برقراری ارتباط موثر را توضیح دهد.
- نقش موانع ارتباطی و راههای کنترل آنها بر فرایند ارتباط را شرح دهد.
- دو معیار انتخاب کانال در فرایند ارتباط بهداشتی را بیان نماید.
- انواع ارزشیابی ارتباط بهداشتی را بیان کرده و در هر مورد مثالی کاربردی بیان نماید.
- مخاطبین اولیه و ثانویه را تعریف نماید.

جلسه چهارم و پنجم:

عنوان درس: کلیات مدل های ارتباطی و معرفی برخی از این مدل ها

هدف کلی آموزشی: فراگیر با کلیات مدل های ارتباطی و برخی از این مدل ها آشنا شود.
دانشجو باید در پایان این جلسه قادر باشد:

- مدل ارتباط را تعریف کند.
- انواع مدل های ارتباطی را فهرست کند.
- اهمیت استفاده از مدل در برقراری ارتباط بهداشتی را بیان کند.
- پیش مدل ارسطو را شرح دهد.
- مدل لاسون را شرح دهد.
- مدل شنن و ویوور را شرح دهد.
- مدل دوسلاپول را شرح دهد.

- مدل ویلبر شرام را توضیح دهد.
- مدل برلو را توضیح دهد.
- مدل شفه و نکات مهم در مورد این مدل ارتباطی را توصیف کند.

جلسه ششم و هفتم:

عنوان درس: حمایت همه جانبه

هدف آموزشی: دانشجو حمایت همه جانبه را شرح دهد.

دانشجو باید در پایان این جلسه قادر باشد:

- حمایت همه جانبه را توضیح دهد.
- رویکردهای کلیدی جلب حمایت همه جانبه (درگیر کردن رهبران، کار با رسانه های اجتماعی، ایجاد شراکت،...) را شرح دهد.
- فنون ترغیب سازی را توضیح دهد.
- عوامل موثر در انتخاب فنون را شرح دهد.
- نحوه تولید جلب حمایت همه جانبه را توضیح دهد.
- ویژگیهای یک پیام اثر بخش در جلب حمایت همه جانبه را توضیح دهد.

جلسه هشتم و نهم:

عنوان درس: برنامه ریزی و اجرای ارتباطات سلامت

هدف کلی آموزشی: دانشجو با برنامه ریزی و اجرای ارتباطات سلامت آشنا شود.

دانشجو باید در پایان این جلسه قادر باشد:

- فرایند برنامه ریزی را شرح دهد.
- تحلیل موقعیت را شرح دهد.
- تعیین اهداف و استراتژی را شرح دهد.
- تولید موثر پیام و مواد آموزشی را شرح دهد.
- نحوه انتخاب کانال های ارتباطی پیام را شرح دهد.

جلسه دهم و یازدهم:

عنوان درس: بسیج اجتماعی برای سلامت

هدف کلی آموزشی: دانشجو با بسیج اجتماعی برای سلامت آشنا شود.

- اثرات وسایل ارتباط جمعی را توضیح دهد.
- شرایط ایجاد کننده محدودیت یا تقویت در وسایل ارتباط جمعی را بیان نماید.
- مزایا و معایب تعدد وسایل ارتباط جمعی را توضیح دهد.
- معیارهای گزینش وسایل ارتباط جمعی را توضیح دهد.
- ساخت و سازمان وسایل ارتباط جمعی را توضیح دهد.
- نقش ها و وظایف وسایل ارتباط جمعی را بیان نماید.
- ویژگیهای ارتباط فردی را با ارتباط جمعی مقایسه نماید.
- درباره سیر تاریخی شکل گیری وسایل ارتباطی بحث نماید.
- استراتژی ارتباطی جامع را تشریح کند.

- تکنولوژی نوین ارتباطی را تشریح کند.

جلسه دوازدهم و سیزدهم:

عنوان درس: رویکرد مبتنی بر فرهنگ در ارتباطات

هدف کلی: دانشجو با رویکرد مبتنی بر فرهنگ در ارتباطات آشنا شود.

دانشجو باید قادر باشد:

- نقش و تاثیر موضوعات فرهنگی در برقراری ارتباط بهداشتی را شرح دهد.
- تأثیرات جنسیت بر رفتارهای سلامت و مفاهیم سلامت و بیماری را بیان کند.
- Cultural competency را توضیح دهد.
- چرایی اهمیت این موضوع در ارتباط بهداشتی را شرح دهد.
- نحوه ارتباط موثر با افراد دارای خصوصیات جمعیت شناختی مختلف (سن، سطح تحصیلات، جنس، درآمد و ...) را توضیح دهد.
- برقراری ارتباط موثر با افراد دارای سواد بهداشتی متفاوت را توضیح دهد.

جلسه چهاردهم:

عنوان درس: مرور پروژه عملی دانشجویان + ارزیابی برنامه

دانشجو باید قادر باشد

- برنامه خود را به تفصیل مطابق اموخته ها تهیه و ارائه دهد
- نحوه صحیح ارزیابی برنامه بهداشتی خود را شرح دهد.

کار عملی:

در هر کلاس یک عنوان کار عملی به عنوان کار کلاسی برای دانشجو مشخص می شود. در جلسه بعدی دانشجو موظف به ارائه کار خود در کلاس می باشد. همچنین توسط دانشجو در طول ترم یک کار عملی دیگر خواهد داشت که در پایان ترم گزارش نهایی بایستی در کلاس ارائه شود.

مقررات درس و انتظارات از دانشجو:

از دانشجویان محترم انتظار می رود:

- 1- حضور منظم و دقیق در جلسات درس داشته باشند.
- 2- در فعالیت های آموزشی مشارکت نمایند.
- 3- در هر جلسه آمادگی پاسخ گویی به سوالات مبحث قبلی را داشته باشند.
- 4- از منابع معتبر علمی استفاده نمایند.
- 5- تلفن همراه خود را در کلاس خاموش نمایند.

ارزشیابی:

تکالیف درسی هفتگی و فعالیت کلاسی 5 نمره
کار عملی و تکالیف جامع 5 نمره
امتحان میان ترم 3 نمره
امتحان پایان ترم 7 نمره

جلسه	مطلب	استاد
1.	تعریف و اهمیت ارتباط و کلیاتی از مفهوم ارتباط و ارتباط شناسی	دکتر سیابانی
2.	انواع ارتباط و عناصر آن	
3.	عوامل موثر در یک ارتباط بهداشتی	
4.	کلیات مدل های ارتباطی و معرفی برخی از این مدل ها	
5.	کلیات مدل های ارتباطی و معرفی برخی از این مدل ها	
6.	حمایت همه جانبه	
7.	برنامه ریزی و اجرای ارتباطات سلامت	
8.	برنامه ریزی و اجرای ارتباطات سلامت	
9.	بسیج اجتماعی برای سلامت	
10.	بسیج اجتماعی برای سلامت	
11.	ارزشیابی برنامه ارتباط بهداشتی	
12.	رویکرد مبتنی بر فرهنگ در ارتباطات	
13.	ارایه کار عملی	
14.	ارایه کار عملی	

منابع

1- Graeff, J. A., Elder, J. P., Booth, E. M., Piotrow, P. T., Kincaid, D. L., Rimon, J. G., ... & Samson, K. (1993). Communication for health and behavior change: a developing country perspective.

2- Schiavo, R. (2013). *Health communication: From theory to practice*. John Wiley & Sons.

3. فرهنگی علی اکبر. ارتباطات انسانی جلد 1 و 2. تهران: موسسه خدمات فرهنگی رسا. 1392

4. صفاری حسن و شجاعی زاده داوود. ارتباط شناسی سلامت. تهران:

5. محسنیان راد مهدی. ارتباط شناسی: ارتباطات انسانی (میان فردی، گروهی و جمعی). تهران: انتشارات سروش،
1389

6. ساروخانی باقر. جامعه شناسی ارتباطات: اصول و مبانی. تهران: انتشارات

7. اثباتی بهروز. مبانی ارتباطات. تهران: انتشارات

8. آذری غلامرضا. مقدمه ای بر اصول و مبانی ارتباطات (انسانی-جمعی). تهران: انتشارات اداره کل آموزش سازمان
صدا و سیما، 1391

9. اسدی کرد غلامرضا. ارتباطات انسانی. تهران: انتشارات فاسیران، 1390

نام و امضای مدرس: دکتر ثریا سیابانی	نام و امضای مدیر گروه: دکتر مهدی میرزایی
دانشکده: نام و امضای مسئول EDO	دکتر شهاب رضاییان
اریخ تحویل: بهمن ماه 1404	تاریخ ارسال: